

рівню, потребує реконструкцій і впровадження сучасних технологічних і технічних рішень.

Відсутність достатніх для потреб внутрішнього ринку обсягів нафти і природного газу зумовлює доцільність підвищення обсягів видобутку і підвищення його ефективності. Враховуючі світові тенденції виробництва і споживання вугілля можна зробити висновок, що цей сектор є прибутковим, ефективним і доволі сучасним. Тому пріоритетним для України, яка володіє значними запасами кам'яного вугілля готовими до видобутку, є розвиток прогресивних енергоефективних технологій виймання корисної копалини і підтримання гірничих виробок. Їх впровадження дозволить не тільки підвищити рівень видобутку, але й гарантує енергетичну незалежність.

Список літератури

1. Paris COP21: Agreement reached on climate change [Electronic resource], 2015. Access mode: <http://embassynews.net/2015/12/13/the-paris-cop2-agreement-reached-on-climate-change/>, free. The title from the screen.
2. Coal Information 2016: Statistics. International Energy Agency. 2016, 543 p.
3. International Energy Outlook 2016 with Projections to 2040 May 2016. U.S. Energy Information Administration Office of Energy Analysis U.S. Department of Energy Washington, DC 20585, 290 p. from: [http://www.eia.gov/forecasts/ieo/pdf/0484\(2016\).pdf](http://www.eia.gov/forecasts/ieo/pdf/0484(2016).pdf).

УДК 622.333 (477)

НОСАЧ О.К. (КП ДонНТУ)

ПРОБЛЕМА ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ - РЕФОРМУВАННЯ

Наведені фактори незадовільного стану державних вугільних підприємств вугільної галузі України і варіанти реформування галузі згідно Програми Міністерства енергетики та вугільної промисловості за участю ДП «НТЦ «Вуглеінновація».

В даний час вугільна промисловість України, яка є однією з базових галузей економіки, знаходиться в стані посиленої кризи.

Державні вугільні підприємства, що знаходяться на підконтрольній Україні території, за даними [1] в 2013 р видобули 8,9 млн. т рядового вугілля і отримали державну підтримку в розмірі 5,1 млн. грн., в т.ч. на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції - 4,9 млн. грн. В результаті виробництва вугільної продукції збитки склали 5,7 млн. грн.

У 2014 р. було видобуто 7,8 млн. т рядового вугілля, а в 2015 р. об'єм видобутку склав 6,9 млн. т. Загальний об'єм видобутого вугілля в Україні - 39,8 млн. т. Державні підприємства добули 16,6% загального об'єму видобутку вугілля в Україні.

Чинники незадовільного стану державних вуглевидобувних підприємств :

- об'єктивні: складність гірничо-геологічних умов видобутку вугілля; обмеженість капітальних вкладень в попередні роки на відновлення основних фондів; недосконалість цінової і тарифної політики; відсутність механізму стимулювання впровадження високопродуктивної добувної техніки; втрата кадрового потенціалу і

невідповідність рівня професійної підготовки працівників потребам інноваційного розвитку вуглевидобувного виробництва;

- суб'єктивні: постійні структурні перетворення в галузі; низький рівень менеджменту держпідприємств вугільної промисловості; відсутність реальних забезпечень необхідним фінансуванням програм розвитку, реструктуризації галузі і законодавчого забезпечення функціонування.

Міністерством енергетики та вугільної промисловості України за участю ДП "НТЦ " Вуглеінновація" була розроблена Програма реформування вугільної промисловості на період до 2020 р., в якій передбачено підвищення ефективності і переведення на бездотаційний і самоокупний режим діяльності шахт з одночасним рішенням екологічних і соціальних проблем шахтарських регіонів, створення сприятливих інвестиційних умов для приватизації шахт.

Оскільки на сьогодні державні підприємства вугільної промисловості малопривабливі для інвесторів, були розглянуті варіанти реформування :

перший - проведення реформ без державної підтримки на часткове покриття витрат за собівартістю і на технічне переоснащення.

Переваги:

- економія коштів державного бюджету, які спрямовуються тільки на охорону праці, захист довкілля, реструктуризацію вугільної промисловості і соціальну підтримку робітників, підтримку що вивільняються.

Негативна сторона:

- зниження інвестиційної привабливості вуглевидобувних підприємств;
- зменшення об'ємів видобутку вугілля, необхідних для забезпечення достатнього рівня енергетичної безпеки;
- зростання заборгованості по заробітній платі;
- відсутність державних соціальних гарантій для шахтарів;

другий - державна підтримка підприємств вугільної промисловості в повному об'ємі на покриття витрат за собівартістю, без фінансування технічного переозброєння і можливість залучення кредитів інвестора під державні гарантії.

Переваги:

- збереження основних фондів, кадрового потенціалу галузі, об'ємів видобутку;
- відсутність соціального вибуху;

Негативна сторона:

- збільшується навантаження на державний бюджет;
- відсутній стимул нарощування видобутку вугілля і реформування галузі;
- не забезпечується можливість виходу підприємств на беззбитковий рівень;
- зберігається низька інвестиційна привабливість шахт;

третій - проведення ефективного реформування галузі, надання короткострокової (на 1,5 року) державної підтримки на часткове покриття витрат за собівартістю, технічне переоснащення і будівництво об'єктів вуглевидобувних підприємств, охорону праці, ліквідацію і консервацію для забезпечення виведення ряду шахт на беззбитковий рівень роботи.

Реалізація цього варіанту забезпечує створення бази для залучення приватних інвестицій в розвиток вуглевидобувних підприємств з подальшою їх приватизацією. Це дозволить оновити основні фонди, зберегти кадровий потенціал, збільшити об'єми видобутку вугілля і забезпечити перехід галузі на бездотаційний і самоокупний режим діяльності з одночасним рішенням екологічних і соціальних проблем шахтарських регіонів.

Основний ризик в застосуванні третього варіанта - залежність термінів технічного переоснащення, ліквідації і консервації вугледобувних підприємств від фінансування (стабільного і в повному об'ємі).

Основні шляхи досягнення стратегічної мети розвитку галузі :

- раціональне використання надр за рахунок відновлення і корінного технологічного оновлення виробництва;
- поліпшення фінансових можливостей реконструкції шахт шляхом створення ринкових умов і підвищення їх економічної самостійності за участю держави;
- адаптація вугледобувних підприємств до ринкових умов господарювання й створення дієвих правових умов для залучення недержавних інвестицій;
- розвиток промислових підприємств для виготовлення конкурентноздатної на внутрішньому, європейському і міжнародних ринках продукції високої міри переробки, формування високотехнологічних інноваційних виробництв;
- впровадження на підприємствах сучасних ресурсо- і енергозберігаючих, маловідхідних технологій, розширення застосування "зелених" технологій для зниження техногенного навантаження на природне середовище, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності населення регіону.

Програмою передбачається, що 2020 року вугільна галузь повністю функціонуватиме в рамках ринкових відносин, а держава не буде регулювати та дотувати діяльність вугільних підприємств [2]. Реформування галузі створить базу для залучення приватних інвестицій у її розвиток, збереження її ролі у забезпечення енергетичної безпеки держави.

Список літератури

1. В.Г. Красник. Основные направления реформирования угольной отрасли Украины и восстановления шахт Донбасса.// Уголь Украины. - 2016.- №2 – С. 6-12.
2. В.Г. Красник. Основні напрями регулювання вугільної промисловості України на середньострокову перспективу. Розробка родовищ 2015. Дніпропетровськ. – С. 25-34.

УДК 65:622.012(477)

ПУХАНОВ О.О. (КП ДонНТУ)

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ВУГЛЕВИДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ НА МІКРОРІВНІ

Розглянуто деякі аспекти інноваційного розвитку вугледобувних підприємств.

Інноваційний напрям розвитку в сучасних умовах є базовою стратегією для виробничо-господарської діяльності, де знання разом з капіталом створюють конкурентні переваги окремих країн, регіонів та підприємств більшою мірою, ніж їх природні ресурси. Інноваційний розвиток стає головним джерелом економічного зростання, особливо в контексті сучасної парадигми сталого розвитку та обмеженості